

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการวิจัย สรุป ผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. การดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย Mahasarakham University

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและขนาดโรงเรียน ต่อการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

การดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2547 จาก 198 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 198 คนและครูผู้สอน 2 392 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 2 590 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดย การสุ่มแบบหลายขั้นตอน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบจากตารางของ เกรงซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร และครูผู้สอน ดังนี้

1) กลุ่มผู้บริหาร ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ 6 คน
ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง 11 คน และผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก 9 คน

2) กลุ่มครูผู้สอน ประกอบด้วย ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดใหญ่ 141 คน
ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลาง 123 คน และครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก 45 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร ตามกรอบแนวคิด 5 ขั้นตอน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีจำนวน 50 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 10.00 เพื่อแปลผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ และ ขนาดโรงเรียน
วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

2. ระดับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและขนาดโรงเรียนต่อการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน 2 ทาง F-test (two-way Analysis of Variance)

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 วิเคราะห์โดยหาความถี่แล้วคิดเป็นร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 335 คน โดยแยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.79 ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.28 ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 7.76 ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 42.09 ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 36.72 และ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 13.43

2. ระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และ ครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ($\bar{x} = 4.14$) ด้านการลงมือปฏิบัติ ($\bar{x} = 3.84$) ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา ($\bar{x} = 3.73$) ด้านการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ($\bar{x} = 3.68$) และ ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข ($\bar{x} = 3.67$) ตามลำดับ

3. ระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้บริหาร จำแนกตามสถานภาพ ปรากฏผลดังนี้

ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและ ครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ($\bar{x} = 4.14$) ด้านการลงมือปฏิบัติ ($\bar{x} = 3.84$) ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา ($\bar{x} = 3.73$) ด้านการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ($\bar{x} = 3.68$) และ ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข ($\bar{x} = 3.67$) ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา

($\bar{x} = 4.25$) ด้านการลงมือปฏิบัติ ($\bar{x} = 3.99$) ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา ($\bar{x} = 3.87$) ด้านการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ($\bar{x} = 3.83$) และด้านการติดตามประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข ($\bar{x} = 3.81$) ตามลำดับ

ครูผู้สอนมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ($\bar{x} = 4.12$) ด้านการลงมือปฏิบัติ ($\bar{x} = 3.82$) ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา ($\bar{x} = 3.70$) ด้านการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ($\bar{x} = 3.65$) และด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข ($\bar{x} = 3.65$) ตามลำดับ

3.1 ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้บริหาร ด้านการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 9 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีการกำหนดองค์ประกอบคือความรู้ความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.02$) มีการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินความต้องการความจำเป็นในการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 3.85$) และ มีการกำหนดเกณฑ์ ความรู้ความสามารถหรือเจตคติต่อการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 3.77$) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ สรุปเป็นรายงานบรรยายถึงผลการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันกับสภาพความสำเร็จและความจำเป็นในการพัฒนางานนิเทศ ($\bar{x} = 3.48$) เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน ด้านการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการกำหนดองค์ประกอบคือความรู้ความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.31$) มีการเรียงลำดับความจำเป็นในการพัฒนาและนำเสนอในที่ประชุมให้เกิดความตระหนักถึงความจำเป็นจะต้องปรับปรุงการนิเทศ ($\bar{x} = 4.04$) และ มีการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินความต้องการความจำเป็นในการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 3.93$) ตามลำดับ

ครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน ด้าน

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 9 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการกำหนดองค์ประกอบคือความรู้ ความสามารถของครู ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.96$) มีการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินความต้องการความจำเป็นในการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 3.83$) และ มีการกำหนดเกณฑ์ความรู้ ความสามารถหรือเจตคติต่อการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 3.75$) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ สรุปรายงานบรรยายถึงผลการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันกับสภาพความสำเร็จและความจำเป็นในการพัฒนางานนิเทศ ($\bar{x} = 3.45$)

3.2 ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร ด้านการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ มีการจัดครูเข้าสอนประจำชั้น / ประจำวิชา ($\bar{x} = 4.54$) อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ส่งเสริมให้ครูมีค่านิยมในการพัฒนาตนเอง ($\bar{x} = 4.32$) ส่งเสริมให้ครูเกิดเจตคติต่อวิชาชีพครู ($\bar{x} = 4.27$) และ บุคลากรในโรงเรียนมีความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะพัฒนานักเรียน ($\bar{x} = 4.20$) เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายในด้านการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ มีการจัดครูเข้าสอนประจำชั้น / ประจำวิชา ($\bar{x} = 4.65$) อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ส่งเสริมให้ครูมีค่านิยมในการพัฒนาตนเอง ($\bar{x} = 4.48$) ส่งเสริมให้ครูเกิดเจตคติต่อวิชาชีพครู ($\bar{x} = 4.41$) และ จัดกิจกรรมให้ครูทำงานร่วมกันเพื่อสนับสนุนการทำงานเป็นทีม ($\bar{x} = 4.33$) ตามลำดับ

ครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน ด้านการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ มีการจัดครูเข้าสอนประจำชั้น / ประจำวิชา ($\bar{x} = 4.53$) อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ

แรก คือ ส่งเสริมให้ครูมีค่านิยมในการพัฒนาตนเอง ($\bar{x} = 4.30$) ส่งเสริมให้ครูเกิดเจตคติต่อวิชาชีพครู ($\bar{x} = 4.24$) และ บุคลากรในโรงเรียนมีความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะพัฒนานักเรียน ($\bar{x} = 4.20$) ตามลำดับ

3.3 ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้บริหาร ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีการประเมินผลสรุปผลการนิเทศภายในประจำปีของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.86$) มีการนำผลสรุปและข้อมูลในการนิเทศพิจารณากำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนา ($\bar{x} = 3.79$) และ มีการเลือกแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสมที่ครูยอมรับร่วมกันว่าจะบรรลุความต้องการ ($\bar{x} = 3.79$) ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีการเลือกแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสมที่ครูยอมรับร่วมกันว่าจะบรรลุความต้องการ ($\bar{x} = 4.13$) มีการประเมินผลสรุปผลการนิเทศภายในประจำปีของโรงเรียน ($\bar{x} = 4.02$) และ มีการนำผลสรุปและข้อมูลในการนิเทศพิจารณากำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนา ($\bar{x} = 3.98$) ตามลำดับ

ครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีการประเมินผลสรุปผลการนิเทศภายในประจำปีของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.83$) มีการนำผลสรุปและข้อมูลในการนิเทศพิจารณากำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนา ($\bar{x} = 3.76$) และ มีการเลือกแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสมที่ครูยอมรับร่วมกันว่าจะบรรลุความต้องการ ($\bar{x} = 3.73$) ตามลำดับ

3.4 ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้บริหาร ด้านการลงมือปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$) เมื่อพิจารณา

เป็นรายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงานนิเทศภายในอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.09$) มีการกำหนดแผนในการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 4.06$) และมีการกำหนดปฏิทินในการดำเนินการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 4.00$) เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน ด้านการลงมือปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีการกำหนดแผนในการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 4.26$) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงานนิเทศภายในอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.26$) และ มีการกำหนดระยะเวลาในการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 4.17$) ตามลำดับ

ครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน ด้านการลงมือปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงานนิเทศภายในอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.06$) มีการกำหนดแผนในการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 4.03$) และ มีการกำหนดระยะเวลาในการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 3.92$) ตามลำดับ

3.5 ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้บริหาร ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 9 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือนำผลการนิเทศภายในมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.85$) มีการชี้แจงผลการประเมินการนิเทศให้คณะครูทราบ ($\bar{x} = 3.78$) และมีการประเมินผลและสรุปผลการนิเทศภายใน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ให้ความสำคัญกับการประเมินผลและรายงานการนิเทศ ($\bar{x} = 3.71$) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ มีการสรุปและรายงานผลการนิเทศภายในเป็นเอกสารเผยแพร่ผลงาน ($\bar{x} = 3.47$) เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 8 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

3 อันดับแรก คือ มีการชี้แจงผลการประเมินการนิเทศให้คณะครูทราบ ($\bar{x} = 4.13$) นำผลการนิเทศภายในมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.06$) และ ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 3.94$) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ คือ มีการสรุปและรายงานผลการนิเทศภายในเป็นเอกสารเผยแพร่ผลงาน ($\bar{x} = 3.50$) และ มีเครื่องมือประเมินผลการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพและเพียงพอ ($\bar{x} = 3.29$)

ครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 9 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ นำผลการนิเทศภายในมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.81$) มีการชี้แจงผลการประเมินการนิเทศให้คณะครูทราบ ($\bar{x} = 3.72$) และ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศให้ความสำคัญกับการประเมินผลและรายงานการนิเทศ มีการรายงานผลการนิเทศภายในให้ผู้บังคับบัญชาในระดับสูงทราบ ($\bar{x} = 3.92$) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ มีการสรุปและรายงานผลการนิเทศภายในเป็นเอกสารเผยแพร่ผลงาน ($\bar{x} = 3.47$)

4. ระดับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร จำแนกตามขนาด
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
โรงเรียน ปรากฏผลดังนี้
ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{x} = 3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ($\bar{x} = 4.08$) ด้านการลงมือปฏิบัติ ($\bar{x} = 3.71$) ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา ($\bar{x} = 3.59$) และ ด้านการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ($\bar{x} = 3.57$) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข ($\bar{x} = 3.49$)

ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ($\bar{x} = 4.20$) ด้านการลงมือปฏิบัติ ($\bar{x} = 3.93$) ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา ($\bar{x} = 3.82$) ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข ($\bar{x} = 3.76$) และ ด้านการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ($\bar{x} = 3.76$) ตามลำดับ

ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ($\bar{x} = 4.09$) ด้านการลงมือปฏิบัติ ($\bar{x} = 3.81$) ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา ($\bar{x} = 3.69$) ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข ($\bar{x} = 3.68$) และ ด้านการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ($\bar{x} = 3.67$) ตามลำดับ

4.1 ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายในด้านการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการกำหนดองค์ประกอบคือ ความรู้ ความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.88$) มีการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินความต้องการความจำเป็นในการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 3.72$) และมีการกำหนดเกณฑ์ ความรู้ ความสามารถหรือเจตคติต่อกรนิเทศภายใน ($\bar{x} = 3.69$) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการพิจารณาเปรียบเทียบสารสนเทศที่แสดงสภาพปัจจุบันกับสภาพความสำเร็จ ($\bar{x} = 3.48$) มีการสร้างเครื่องมือและรูปแบบในการหาข้อมูลหรือความต้องการในการนิเทศ ($\bar{x} = 3.46$) และ มีการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำเป็นสารสนเทศที่แสดงสภาพปัจจุบันกับสภาพความสำเร็จ ($\bar{x} = 3.43$) ตามลำดับ

ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน ด้านการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการกำหนดองค์ประกอบคือความรู้ ความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.05$) มีการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินความต้องการความจำเป็นในการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 3.91$) และมีการกำหนดวิธีการหรือเครื่องมือและระยะเวลาในการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 3.86$) ตามลำดับ

ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน ด้านการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

($\bar{x} = 3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน
เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการกำหนดองค์ประกอบคือความรู้
ความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.07$) มีการกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน
ความต้องการความจำเป็นในการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 3.84$) และมีการกำหนดเกณฑ์ ความรู้
ความสามารถหรือเจตคติต่อการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 3.77$) ตามลำดับ

4.2 ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อระดับการ
ดำเนินงานนิเทศภายใน ด้านการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนาโดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ
คือ มีการจัดครูเข้าสอนประจำชั้น / ประจำวิชา ($\bar{x} = 4.51$) อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ เรียงลำดับ
ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ส่งเสริมให้ครูเกิดเจตคติต่อวิชาชีพครู ($\bar{x} = 4.32$)

บุคลากรในโรงเรียนมีความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะพัฒนานักเรียน
($\bar{x} = 4.32$) และ ส่งเสริมให้ครูมีค่านิยมในการพัฒนาตนเอง ($\bar{x} = 4.20$) ตามลำดับ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อระดับการ
ดำเนินงานนิเทศภายใน ด้านการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนาโดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ
คือ มีการจัดครูเข้าสอนประจำชั้น / ประจำวิชา ($\bar{x} = 4.57$) อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ เรียงลำดับ
ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ส่งเสริมให้ครูมีค่านิยมในการพัฒนาตนเอง ($\bar{x} =$
4.40) ส่งเสริมให้ครูเกิดเจตคติต่อวิชาชีพครู ($\bar{x} = 4.34$) และบุคลากรในโรงเรียนมีค่านิยมใน
การพัฒนาตนเอง จัดกิจกรรมให้ครูทำงานร่วมกันเพื่อสนับสนุนการทำงานเป็นทีม ($\bar{x} = 4.23$)
ตามลำดับ

ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อระดับการ
ดำเนินงานนิเทศภายใน ด้านการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ
คือ มีการจัดครูเข้าสอนประจำชั้น / ประจำวิชา ($\bar{x} = 4.54$) อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ เรียงลำดับ
ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ส่งเสริมให้ครูมีค่านิยมในการพัฒนาตนเอง ($\bar{x} =$
4.30) ส่งเสริมให้ครูเกิดเจตคติต่อวิชาชีพครู ($\bar{x} = 4.19$) และบุคลากรในโรงเรียนมีความ
ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะพัฒนานักเรียน ($\bar{x} = 4.19$) ตามลำดับ

4.3 ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีการเลือกแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสมที่ครูยอมรับร่วมกันว่าจะบรรลุความต้องการ ($\bar{x} = 3.77$) มีการประเมินผลสรุปผลการนิเทศภายในประจำปีของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.70$) มีการนำแนวทางในการพัฒนามาประชุมพิจารณาร่วมกันถึงข้อดี ข้อเสีย ความเป็นไปได้และมีการกำหนดทางเลือกในการนิเทศภายในที่เกิดจากแนวความคิดหรือข้อคิดเห็นของบุคลากร ($\bar{x} = 3.63$) อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ คือ มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนิเทศ ($\bar{x} = 3.47$) และมีการขอความร่วมมือเพื่อสนับสนุนแนวทางเลือกในการพัฒนาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{x} = 3.42$)

ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีการเลือกแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสมที่ครูยอมรับร่วมกันว่าจะบรรลุความต้องการ ($\bar{x} = 4.01$) มีการประเมินผลสรุปผลการนิเทศภายในประจำปีของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.92$) และมีการเลือกแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสมที่ครูยอมรับร่วมกันว่าจะบรรลุความต้องการ ($\bar{x} = 3.86$) ตามลำดับ

ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีการนำผลสรุปและข้อมูลในการนิเทศพิจารณา กำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนา ($\bar{x} = 3.77$) มีการเลือกแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสมที่ครูยอมรับร่วมกันว่าจะบรรลุความต้องการ ($\bar{x} = 3.76$) และมีการรวบรวมแนวทางเลือกที่จะพัฒนาการนิเทศที่มีความเป็นไปได้ ($\bar{x} = 3.76$) ตามลำดับ

4.4 ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน ด้านการลงมือปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 10 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือมีการกำหนดแผนในการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 4.01$) มีการกำหนด

ปฏิทินในการดำเนินการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 3.89$) และมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงานนิเทศภายในอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 3.89$) อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ คือ มีเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศเพียงพอ ($\bar{x} = 3.48$) และ มีการประสานงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศ ($\bar{x} = 3.48$)

ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน ด้านการลงมือปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีการกำหนดแผนในการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 4.14$) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงานนิเทศภายในอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.13$) และมีการกำหนดระยะเวลาในการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 4.10$) ตามลำดับ

ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน ด้านการลงมือปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงานนิเทศภายในอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.19$) มีการกำหนดแผนในการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 3.98$) และ มีการกำหนดปฏิทินในการดำเนินการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 4.00$) ตามลำดับ

4.5 ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือนำผลการนิเทศภายในมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.75$) มีการชี้แจงผลการประเมินการนิเทศให้คณะครูทราบ ($\bar{x} = 3.65$) และ ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 3.58$) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีการประเมินผลและสรุปผลการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 3.47$) ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศประเมินผลและรายงานการนิเทศ ($\bar{x} = 3.46$) และ มีการรายงานผลการนิเทศภายในให้ผู้บังคับบัญชาในระดับสูงทราบ ($\bar{x} = 3.40$) ตามลำดับ

ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงาน
 นิเทศภายใน ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.76$)
 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก
 ไปหาน้อย 3 อันดับแรก จี้นำผลการนิเทศภายในมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการเรียนการสอน
 ($\bar{x} = 3.93$) มีการชี้แจงผลการประเมินการนิเทศให้คณะครูทราบ ($\bar{x} = 3.90$) และ
 มีการประเมินผลและสรุปผลการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 3.83$) ตามลำดับ

ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงาน
 นิเทศภายใน ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$)
 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไป
 นาน้อย 3 อันดับแรก คือมีการรายงานผลการนิเทศภายในให้ผู้บังคับบัญชาในระดับสูงทราบ
 ($\bar{x} = 3.82$) นำผลการนิเทศภายในมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา
 การเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.81$) และ มีการประเมินผลและสรุปผลการนิเทศภายใน มีการสรุป
 และเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการนิเทศภายใน ปีการศึกษาต่อไป ($\bar{x} = 3.73$)
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 ตามลำดับ

5. ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและขนาดโรงเรียนต่อการดำเนินงาน
 นิเทศภายในโรงเรียน พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับขนาดโรงเรียนที่ส่งผลต่อ
 การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน
 ทั้งโดยรวม และรายด้าน

6. ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายใน
 โรงเรียน เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนมี
 ส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายใน คิดเป็นร้อยละ 39.21 ควรดำเนินการนิเทศภายใน
 อย่างจริงจัง และโปร่งใส ให้ความยุติธรรมกับคณะครูทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน คิดเป็นร้อยละ
 25.11 และ ควรมีการประชุมเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ในการนิเทศภายในและกำหนดตาราง
 การนิเทศอย่างชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 14.10 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เพราะว่า กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่ลัดช่องว่างต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน เป็นตัวเชื่อมประสิทธิภาพในการทำงาน ให้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่มีคุณภาพ นอกจากนั้นการนิเทศภายในโรงเรียน ยังเป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศภายในโรงเรียนได้กระตุ้น ชักจูง ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำต่าง ๆ ตลอดทั้งให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแล้วในยุคปฏิรูปการศึกษา มีแนวคิด หลักการจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย ดังนั้นการนิเทศภายในจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะว่าการนิเทศภายในเป็นยุทธศาสตร์โรงเรียนเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการสร้างความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรภายในโรงเรียนให้เกิดการพัฒนาตนเอง พัฒนาการทำงาน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างชัดเจนเป็นระบบอย่างต่อเนื่องเป็นกระบวนการ จะขาดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งไม่ได้ ซึ่งจากความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนดังที่กล่าวมาแล้ว จึงทำให้ระดับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เข็มชาติ มหิปปโกชน์ (2542 : 136 - 139) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่า ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียน และครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาทุกขนาดโรงเรียน โดยส่วนรวมมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิสันต์ เหล็กงาม (2543 : 80 - 85) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศ การศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอลำภู จังหัดลำพูน พบว่า สภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถม

ศึกษาอำเภอตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก และสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ วนิดา กุลสุวรรณ (บทคัดย่อ. 2545) ได้ศึกษาการดำเนินงาน การนิเทศภายในตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบการนิเทศภายในและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษา พบว่า ผู้รับผิดชอบการนิเทศภายใน และครูผู้สอนใน โรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและเป็นรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

2. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้บริหาร ด้านการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเป็นขั้นตอนแรกของการดำเนินการ นิเทศภายใน ดังนั้น ผู้บริหารจึงให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ต้องมีการศึกษาหาข้อมูลเพื่อนำมาใช้ ประกอบการตัดสินใจในการวางแผนการนิเทศภายใน โดยมีการกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน ความต้องการความจำเป็นในการนิเทศภายใน มีการกำหนดองค์ประกอบคือความรู้ ความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอน และมีการกำหนดเกณฑ์ ความรู้ ความสามารถ หรือเจตคติต่อการนิเทศภายใน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้มีระดับการดำเนินการอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จะนำไปใช้ประกอบการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา จะทำ ให้ระดับการดำเนินการในขั้นตอนนี้อยู่ในระดับมาก ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เข็มชาติ มหิปปโกชน (2542 : 136 - 139) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่า ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ โรงเรียนประถมศึกษาทุกขนาดโรงเรียน โดยส่วนรวมมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และ ยัง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ขอดทอง จันดาวัลย์ (2542 : 97 - 101) ได้ศึกษาสภาพ การปฏิบัติงาน และปัญหาตามกระบวนการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า การศึกษา สภาพปัจจุบัน และความต้องการ ด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตัวบ่งชี้ คุณภาพด้านต่าง ๆ เนื่องจากว่าการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตัวบ่งชี้คุณภาพด้าน ต่าง ๆ สามารถ กระทำได้ง่ายและสะดวกกว่าวิธีการอื่น เพราะข้อมูลมีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบในแต่ละปี การศึกษาอยู่แล้ว

3. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้บริหาร ด้านการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า การวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อย เป็นการวิเคราะห์ผลหรือข้อมูลที่ได้จากการประเมิน และองค์ประกอบที่ส่งผลต่อสภาพความสำเร็จของงาน เพื่อประโยชน์ในการกำหนดจุดที่จะพัฒนาและประเมินแนวทางเลือกเพื่อพัฒนาการเลือกจุดที่จะพัฒนาให้เหมาะสม ทำให้การนิเทศของโรงเรียนมีโอกาสและประสบผลสำเร็จได้ จุดที่จะพัฒนาอาจพิจารณาในด้านความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน เจตคติต่อวิชาชีพ ค่านิยมในการพัฒนาตนเองทักษะการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น ความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องพัฒนา นักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 53-59) นอกจากนี้การดำเนินงานนิเทศของผู้นิเทศ ใช้เทคนิคและทักษะบางประการที่ตรงกับความต้องการจำเป็นของผู้รับการนิเทศ การวางแผนและกำหนดทางเลือกอาศัยข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน จึงมีผลต่อการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดพัฒนาอยู่ในระดับมาก

4. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้บริหาร ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า โรงเรียนได้รับเอกสารเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการนิเทศ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการนิเทศภายในและแนวปฏิบัติอย่างเป็นระบบขั้นตอนอย่างชัดเจน ทำให้ผู้บริหารได้ศึกษาแล้วนำไปปฏิบัติ จึงทำให้ มีการดำเนินการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ เข้มชาติ มหิปปโกษณ์ (2542 : 136 - 139) ได้ศึกษาสภาพและปัญหา การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่า ด้านการวางแผน จากผลการศึกษาพบว่า มีสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในโดย ส่วนรวม อยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนได้มีการตั้งคณะกรรมการในการวางแผน โครงการนิเทศภายใน โรงเรียนวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียนได้สอดคล้องกับนโยบาย และความต้องการของกลุ่มโรงเรียน และให้คณะกรรมการภายในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรม กระบวนการ และวิธีการที่จะดำเนินการนิเทศภายใน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของยอดทอง จันดาวัลย์ (2542 : 97 - 101) ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงาน และปัญหาตามกระบวนการนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า การวางแผน และการกำหนดทางเลือก ด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ การปฏิบัติ การวางแผน

5. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้บริหาร ด้านการลงมือปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า การดำเนินการนิเทศการสอนของครูเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหาร ซึ่งอาจจะดำเนินการนิเทศด้วยตนเอง หรือ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงานนิเทศภายในอย่างชัดเจน และต้องมีการกำหนดแผนในการนิเทศภายใน โดยจัดทำปฏิทินในการดำเนินการนิเทศภายใน เพื่อให้การดำเนินการนิเทศเป็นไปอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนการนิเทศภายใน ซึ่งจากการดำเนินการดังกล่าวจึงทำให้ การปฏิบัติการนิเทศภายในของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเข็มชาติ มหิปปโกษณ์ (2542 : 136 - 139) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่า ด้านการปฏิบัติการนิเทศ พบว่า มีสภาพการดำเนินงานนิเทศภายใน ด้านการปฏิบัติการนิเทศโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนมีการจัดครูเข้าสอนตามชั้นเรียน หรือประจำกลุ่มต่าง ๆ ได้จัดตามความรู้ความถนัดของแต่ละบุคคล จัดให้มีการช่วยเหลือครูให้รู้จักนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ มีการประชุมคณะกรรมการที่จะทำการนิเทศ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อให้เข้าใจรายละเอียดและความจำเป็นในการ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยอดทอง จันดาวัลย์ (2542 : 97-101) ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงาน และปัญหาตามกระบวนการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า การปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ การดำเนินการปฏิบัติการนิเทศ เนื่องจากว่าการดำเนินการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาเป็นหน้าที่โดยตรงของศึกษานิเทศก์ที่จะต้องปฏิบัติอยู่แล้ว จึงได้รับการปฏิบัติมากที่สุด

6. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้บริหาร ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า การติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข นั้นผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับคำสั่งให้ดำเนินการ ต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยต้องสะท้อนผลการนิเทศให้ครูได้รับทราบ ข้อมูลผลการนิเทศภายในด้วย นอกจากนั้นต้อง มีการชี้แจงผลการประเมินการนิเทศให้คณะครูทราบ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศต้องให้ความสำคัญกับการประเมินผลและรายงานการนิเทศ ซึ่งจากเหตุผลที่กล่าวมาทำให้ผู้บริหารมีการดำเนินการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยอดทอง จันดาวัลย์

(2542 : 97 - 101) ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงาน และปัญหาตามกระบวนการนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อุดรธานี พบว่า การประเมินผลและการรายงานผล ด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ การ ประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการนิเทศการศึกษา เนื่องจากการดำเนินงานนิเทศการศึกษา ส่วนใหญ่ของศึกษานิเทศก์ จะต้องดำเนินงานตามโครงการ ทั้งที่เป็นโครงการที่ตนเอง หรือ หน่วยงานจัดทำขึ้น งานนโยบายจากผู้ที่อำนาจสูงเหนือขึ้นไปกำหนดให้ทำ โดยจะต้อง ให้เกิดผลสำเร็จมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เข็มชาติ มหิปปโกษณ์ (2542 : 136 - 139) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่า มีสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในด้านการประเมินผล และรายงานผล โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนด วิธีการ และหลักเกณฑ์ ในการประเมินผล อีกทั้งยังจัดให้มีการสร้างสื่อและเครื่องมือวัดและ ประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน

7. ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและขนาดโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อระดับ การดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและขนาดโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อระดับการ ดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร ทั้งโดยรวมและ รายด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะว่า การดำเนินการนิเทศภายในนั้นเป็นกระบวนการที่ต้อง ดำเนินการอย่างเป็นระบบ ตามขั้นตอน จะข้ามขั้นตอนใด ขั้นตอนหนึ่งไม่ได้ เพราะอาจส่งผล ต่อการดำเนินการในภาพรวมได้ ดังนั้น ไม่ว่า ผู้นิเทศจะเป็นใคร อาจจะเป็นผู้บริหาร หรือ ผู้ที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้ทำหน้าที่นี้ ก็จะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนอันเดียวกัน นอกจากนั้นทาง กระทรวงศึกษาธิการยังมีนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่ง ดำเนินการนิเทศ 100 % ดังนั้นทำให้ ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีความเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กลยุศม์ แสนอาจ (2544 : 172) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพความเป็นจริงและความคาดหวัง ของการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติการณ์นิเทศภายในของ ผู้บริหารและครูผู้สอนมีระดับความคาดหวังไม่แตกต่างกัน

ส่วนผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับการ ดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ไม่แตกต่างกันนั้นทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินการนิเทศ

นั้นไม่จำเป็นต้องใช้สื่อ อุปกรณ์ หรือวัสดุที่มีความยุ่งยาก หรือราคาแพงแต่อย่างใด ขอให้ปฏิบัติตามขั้นตอนการนิเทศภายใน ซึ่งโรงเรียนแต่ละขนาดอาจจะนำกระบวนการนิเทศชั้น 5 ขั้นตอนไปปรับประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสม ดังนั้นไม่ว่าโรงเรียนขนาดใดก็ตามก็มีการดำเนินการนิเทศภายในเหมือนกัน จากเหตุผลดังกล่าวมาจึงทำให้ขนาดโรงเรียนไม่มีผลต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มงคล ทินาวัฒน์ (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สภาพการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษา พบว่า ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองหนองคาย ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมไม่แตกต่างกัน

8. ผู้บริหารและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 ได้เสนอแนะเกี่ยวกับ การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ว่าควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายใน มากที่สุด รองลงมาคือ ควรดำเนินการนิเทศภายในอย่างจริงจัง และ โปร่งใส ให้ความยุติธรรมกับคณะครูทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ควรมีการประชุมเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ในการนิเทศภายในและกำหนดตารางการนิเทศอย่างชัดเจน ควรสรุปผลการนิเทศและแจ้งให้ครูทราบเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาตนเอง และ ควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศภายใน ซึ่งข้อเสนอแนะต่าง ๆ เหล่านี้มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สารีวย พานนา (2542 : 59 - 61) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี พบว่า ความต้องการของโรงเรียน กิจกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ เปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน การดำเนินการตามแผนการนิเทศภายในโรงเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่มีการดำเนินการตามแผนการนิเทศภายในโรงเรียน กิจกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การประชุมชี้แจงให้คณะครูในโรงเรียนได้ทราบและเข้าใจแผนการดำเนินการนิเทศ การประเมินผล การนิเทศภายในโรงเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่มีการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน และนำผลการประเมินมาปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียน กิจกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ประชุมชี้แจงให้คณะครูได้รับทราบและเข้าใจแผนการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน และการที่กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในให้ดำเนินการอย่างโปร่งใส ยุติธรรม ชัดเจน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

ผู้บริหารบางคนหรือผู้ที่ได้รับคำสั่งให้ดำเนินการนิเทศภายใน อาจดำเนินการนิเทศภายในตาม ความรู้สึก ความคิดเห็นส่วนตัว และอาจไม่นำหลักการนิเทศภายใน ไปใช้ปฏิบัติการนิเทศภายใน อย่างจริงจัง ส่งผลให้ครูผู้สอนมีความรู้สึกที่ไม่ดีกับพฤติกรรมของผู้นิเทศ ดังข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ได้แสดงความคิดเห็นออกมา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนตาม ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน ด้านการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเรื่อง การสรุปเป็นรายงานบรรยายถึงผลการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันกับสภาพความสำเร็จและความ จำเป็นในการพัฒนางานนิเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องการเขียนบรรยายถึงผลการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันกับสภาพความสำเร็จ และความจำเป็นในการพัฒนางานนิเทศ เพื่อนำความรู้มาพัฒนาการดำเนินงานให้อยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุดต่อไป

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนตาม ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน ด้านการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะ พัฒนา เรื่อง มีการจัดครูเข้าสอนประจำชั้น/ประจำวิชา อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารควร นำแนวคิดดังกล่าวไปใช้การดำเนินการนิเทศในเรื่องอื่น ๆ เพื่อพัฒนาระดับการนิเทศภายในใน เรื่องนั้น ๆ ให้อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนตาม ความคิดเห็นของผู้บริหาร ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข เรื่อง มีเครื่องมือ ประเมินผลการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพและเพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็น ว่าผู้บริหารยังไม่สามารถสร้างเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสำหรับใช้ในการนิเทศภายในได้ ดังนั้น ควรมีการศึกษาหาความรู้ โดยการเข้าร่วมอบรมสัมมนาเพื่อนำความรู้มาสร้างเครื่องมือสำหรับ การดำเนินการนิเทศภายในให้มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุด

1.4 จากผลการวิจัย พบว่า ระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนตาม ความคิดเห็นของผู้บริหาร ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข เรื่อง มีการสรุปและ รายงานผลการนิเทศภายในเป็นเอกสารเผยแพร่ผลงาน อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารควร

มีการจัดทำสรุปผลการนิเทศภายในเพื่อแจ้งให้ครูได้ทราบและเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบด้วย และเป็นการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นด้วย

1.5 จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหาร ด้านการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา เรื่อง การสร้างเครื่องมือและรูปแบบในการหาข้อมูลหรือความต้องการในการนิเทศ การวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำเป็นสารสนเทศที่แสดงสภาพปัจจุบันกับสภาพความสำเร็จ การพิจารณาเปรียบเทียบสารสนเทศที่แสดงสภาพปัจจุบันกับสภาพความสำเร็จ และ สรุปเป็นรายงานบรรยายถึงผลการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันกับสภาพความสำเร็จและความจำเป็นในการพัฒนางานนิเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจให้กับผู้บริหาร โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อนำความรู้มาพัฒนาการดำเนินการนิเทศในเรื่องที่ดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ให้อยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุด

1.6 จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหาร ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา เรื่อง มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนิเทศ และ มีการขอความร่วมมือเพื่อสนับสนุนแนวทางเลือกในการพัฒนาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขอความร่วมมือเพื่อสนับสนุนแนวทางเลือกในการพัฒนา ให้มีการดำเนินการนิเทศภายในมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

1.7 จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหาร ด้านการลงมือปฏิบัติ เรื่อง มีเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศเพียงพอ และมีการประสานงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารควรจัดหาเอกสารเกี่ยวกับการนิเทศมาให้เพียงพอ สำหรับการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และต้องมีการพบปะพูดคุยเพื่อทำความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศ เพื่อนำวางแผนการนิเทศให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อผู้ถูกนิเทศอย่างแท้จริง

1.8 จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหาร ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข เรื่อง มีการประเมินผลและสรุปผลการนิเทศภายใน มีเครื่องมือประเมินผล

การนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพและเพียงพอ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศประเมินผลและรายงานการนิเทศ มีการรายงานผลการนิเทศภายในให้ผู้บังคับบัญชาในระดับสูงทราบ และมีการสรุปและรายงานผลการนิเทศภายในเป็นเอกสารเผยแพร่ผลงาน อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ กับผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อให้สามารถติดตามประเมินผลการนิเทศภายใน เพื่อนำข้อมูลจากผลการนิเทศ มาสรุปผลรายงานผลการนิเทศให้ผู้บังคับบัญชาทราบ และวิเคราะห์วางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อผู้เรียนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อจะได้ทราบข้อมูลในเชิงลึกและเป็นจริงควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพศึกษา ระดับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยการสัมภาษณ์ และสังเกต

Rajabhat Mahasarakham University